

4774

Galeria de J. MOLAS Y CASAS

La Font dels enamorats

IDILI EN UN ACTE Y EN VERS

ORIGINAL DE

Lluis Suñer Casademunt

BARCELONA

TIPOGRAFÍA DE M. TASIS

Tallers, 6, 8 y 10

1900

LA FONT DELS ENAMORATS

Al meu amich, mes amich

D. Felip Sabadell

Es lo menos que pot fer son afectíssim,

L Autor

Aquesta obreta es propietat de l' autor, qui s' res-
erva los drets de traducció, impressió y demés que
la lleït li concedeix.

La Galeria de D. Joan Molas y Casas, (Hospital,
12 y 14, Barcelona), es l' autorisada pe l' cobro de
propietat lliteraria.

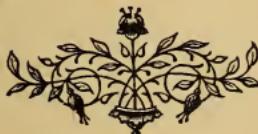
La Font dels enamorats

IDILI en un acte y en vers

original de

Cluis Suñer Pasademunt

ESTRENADA EN EL TEATRO ROMEA, LA NIT
DEL 27 DE ABRIL DE 1900

BARCELONA

Estampa de M. Tasis.—Tallers, 6, 8 y 10
1900

REPART

Personatges		Actors
PILAR	Sra.	DELHOM.
SIO	»	MORERA.
BLAY	Sr.	CAPDEVILA.
SALDONI	»	FUENTES.
EMILIO	»	FERNÁNDEZ.

Epoca: ara.—Lloc d' acció: alta muntanya.

Esquerra y dreta del actor

Direcció: D. JAUME CAPDEVILA

ACTE ÚNICH

Fondalada ab grants arbres y molt fullatge, sense que 's vegi res de cel. Grants rocas per tot lo fondo ab caminets que van á la font. Aquesta s troba á la dreta á peu plá, formant una petita closa y regarot que 's pert entre l' herbam. Algunas rocas despresa del cim de las montanyas serveixen d' assiento en llochs convenientes segons l' acció marqui.

Procuris que 'l lloch siga lo mes pintoresch y agradable posible.

ESCENA PRIMERA

(Al aixecarse 'l teló, paua. SALDONI, BLAY y SIÓ; tots segons s' indiqui.)

SAL. ¡Sió! (Desde dins. Xiulet de pastor.) ¡Sió!...

(Sió passa corrent de esquerra á dreta girant lo cap ab recel; desapareix enfilantse per las rocas. Una pedra tirada ab mandró passa bruntzent per l' escena, cap al cantó que Sió ha fugit. Se sent un altre xiulet mes fort. Blay, surt per entremitj dels arbres del fondo.)

BLAY. Sí, sí, pots xiular,
que lo qu' es per ara l' ase,
no volt beurer.

(Un altre pedra va á parar als peus d' en Blay. En las rocas del fondo, esquerra, apareix en Saldoni ab mandró.)

SAL. ¡Ep, cuidado!
¡Sou vos, l' avi!
BLAY. Jo, panarra.
SAL. Si us descuideu...
BLAY. Si home, riuten.
SAL. Cregueu que no 'n tinch pas ganas.

- BLAY. Menos ne tinch jo que 'm trenquis
d' un cop de pedra una cama.
- SAL. No 'm feu cas, perque estich tot
trastocat ab lo que 'm passa.
- BLAY. ¡Y entonsas!
- SAL. Vos que teniu
tan de sabé y tanta lábia,
que fins llegiu llibres grossos
que us donan concells y máximas,
que sabeu pegats y unturas,
per las personas humanas,
que sabeu ajudá á missa
y adobeu cossis y gabias,
que sabeu quan ha de plourer
y que toqueu la guitarra,
voldría que m' enllustressiu
per una cosa que 'm passa.
- BLAY. No parlis mes.
- SAL. ¡Qué!
- BLAY. ¡Y entonsas!
Jo 'n tinch prou ab una ullada.
Digas, ¿oy que aquella pedra
no anava per mi?
- SAL. ¡Caratsas!
¡Com ho habeu endevinat!
- BLAY. Perque la cosa es mes clara
que 'l rajolí d' aygua pura
que aquesta font ens regala.
- SAL. ¡Quan dich que teniu molts llums!...
- BLAY. Tú si que 'ts un llum.
- SAL. So un ase.
ab aixó hi estich conforme:
pero la Sió... ¡Malvinatge!
La Sió per mí...
- BLAY. Sí, la Sió...
Esa es otra que bien baila.
- SAL. Aquesta no l' encerteu:
no sab ni ballar sardanas.
- BLAY. Es un ditxo castellá.
No m' entens.
- SAL. Parleu en plata,
perque jo ab llengua extranjera
ja ho sabeu, quedo á las capsas.
- BLAY. Vaja donchs, veste explicitant.
- SAL. Jo y la Sió... som dos.

BLAY. Exacte.

SAL. Donchs jo y la Sió 'ns estimem
y 'ns fem l' amor...

BLAY. A pedradas.

SAL. Prou que ho he vist y 'n gemego:
ab un poquet mes...

SAL. Es que ara
no 'ns estimem ja.

BLAY. *jY entonsas!*

SAL. Vuy dir... que l' estimo massa.
L' estimo, pero es el cas
que jo vuy desestimarla,
perque anant darradera d' ella,
tinch por, que si aixó duraba,
hi perdría l' caminar,
l' enteniment y la gana...
Be, la gana potser no,
aquesta queda de banda:
de gana, gracias á Deu,
sempre 'n tinch de reservada
per un cas de compromis.

BLAY. Ho crech: ves parlant ¿qué 't passa?

SAL. Donchs passa que jo y la Sió,
si com dich, estem de malas,
es perque hi arreparat
que ab l' hereu de ca 'n Senalla
sempre hi fa molta brometa,
vuy dir, moltas rialladars,
jugant á fet, y es un fet
que á mí no 'm fa gens de gracia.

Naturalment.

SAL. Y ab en Tetus,
y 'l Badó de ca' la Laya...

BLAY. ¿També juga á fet?

SAL. També;
y ab en Pau y 'n Met...

BLAY. *jCaramba!*

Aixó ja no es fet, aixó...
es un *desfet*, si ho reparas.

SAL. Donchs encar no hi acabat.

BLAY. Acaba d' un cop, acaba.

SAL. De tot, lo que mes me crema,
es que l' Grant de la Segarra
va portarli de la fira
una tumbaga de plata,

- que ella lluheix al dit xich.
BLAY. ¡Y be, qué!
SAL. Que la tumbaga
la tinch ficada aquí 'l cap
á cops de martell clavada
igual que un cercol de bota,
y m' estreny, m' estreny y 'm mata.
Com totas las nits la veig,
de dia tinch de somniarla.
- BLAY. ¡Ah, tú somnías de dia!
Aixó es lo que mes m' estranya.
SAL. Be, he parlat al *inrevés*.
BLAY. Que es quan fas menos erradas.
¿Y qué vols de mí?
SAL. Voldria.
Vos que teniu tantas manyas,
que 'm tregueu l' anell del cap,
per retornarme la calma.
- BLAY. ¿Qué 't pensas que aixó s' arrenca
com un clau ab estenallas?
SAL. Mireu, avi, que pateixo...
Mireu qu' es tot una llástima
que un minyó com jo, de prendas,
jove, guapo, bona alsada,
bona conducta, formal,
no gayre ruch...
- BLAY. Sí, si alábat
que á vendre 't duch.
SAL. Que tenint
aquestas y altres ventatjas,
tinga de perdres, perque
está estimant com un ase.
- BLAY. Aixó 's comprent, cada hu
estima com es.
- SAL. Be, vaja;
¿qué m' aconselleu?
- BLAY. Veurás,
aixó es cosa delicada...
Las donas son molt difícils;
jo las tinch ben comparadas
ab las anguilas, estrenys,
y com mes estrenys, s' escapan.
- SAL. Aixó vol dir que la Sió,
no la tinch d' estrenya massa.
¿Vritat, avi?

- BLAY. Lo que 't dich
no es res mes qu' una... *matàfora*.
SAL. ¡Matarla! no, de cap modo.
Que visca molts anys.
BLAY. Pampana.
No dich aixó.
SAL. Ah, jo 'm creya...
BLAY. Lo que has de fe es desdenyarla,
darli celos, ferli creurer
que ja n' estimas un' altre
y qu' ella tant se te 'n dona.
Veurrás com caurá á la trampa
y 't demanará perdó
del mal que t' está fent ara.
SAL. Ben pensat, li daré celos
ab cualesvol, encertada:
ab la primera que vegi,
demà diumenge á la plassa.

(Va per marxar per entre 'ls arbres de la dreta,
pero al sentir la veu de Pilar s' atura.)

ESCENA II

Los mateixos y PILAR ab trage de cassadora molt elegant; pantalón bombatxo, polainas ó polacas rosas, sombrero, etc. Apareix dalt las rocas del fondo esquerra.

- PIL. ¡Quién vive! (Apuntant ab l' escopeta)
BLAY. ¡Ey, senyoreta!
¡Cuidado, no fassi bromas!
PIL. ¡Y d' aixó se 'n diuhen homes!
BLAY. No m' apunti ab l' escopeta
que ab armas hi estich de malas.
PIL. ¡Us espanteu d' una sombra!
BLAY. Un cop d' un mánech d' escombra
diu que 'n van surtir set balas.
(Baixa al prosceni cap á la font. Saldoni que á quedat embaladit, passa de dreta á l' esquerra per darrera 'ls arbres sense ser vist de Pilar fins que s' indiqui.)
SAL. ¡¡Qu' es ben feta! ¡qué bufona!!
¿Se diu Pilar ¿oy? y es filla
dels senyors, ¿oy?
BLAY. Pubilla

- dels senyors de Barселona.
- PIL. (Vora la font treyentse un vas del sarró de cassa)
- El lloch es hermós, diví,
y aquest' aygua fresca y pura...
- BLAY. Molt bona se m' afigura
per posarhi en fresch el vi.
- (Pilar omple 'l got y beu)
- No begui si está suada.
- SAL. ¡Qu' es remaca!
- PIL. No hi ha pó...
- (Al girarse veu á Saldoni que la contempla extasiat):
- ¡Qui es aquest!
- BLAY. Es el pastó...
- SAL. Só en Saldoni... (Adelantantse un poch)
- PIL. ¡Ah! m' agrada.
- SAL. (Li agrado.)
- PIL. Es com avans
eran los pastós-poetas.
- SAL. Vosté es com las senyoretas
que fan els que pintan sants.
- (Pausa. Tots quedan contemplantse. Blay al mitj)
- BLAY. ¿De debó? ¿m' has mirat be?
- SAL. L' amo te uns sants...
- BLAY. (A Pilar) Ja desbarra.
- SAL. De la reina *Gutifarra*
y del castor d' en *Cussé*.
Ab un, ella va mudada
ab uns rinxols y un vestit,
que creguím, es com he dit,
sembla qu' es vosté mapada.
- BLAY. ¡Saldoni! ¡qué dius! (¡M' espanta!)
- ¿Qui t' ha dat tanta franquesa?
- PIL. Es una franca rudesa
que 'm sedueix y m' encanta.
- SAL. ¡Veyeu! l' encanto ¡qué tal!
- BLAY. No diguis mes tonterías.
- PIL. Com á un' altre parlarías
parlam tú, Saldoni, igual.
- BLAY. Senyoreta...
- PIL. La etiqueta
á la rutina subjecte
destrueix el pur efecte
de la vritat.
- BLAY. Senyoreta,
jo ho deya...

- SAL. Deixeume estar,
no sigueu tan fastigós,
lo que no 's cogui per vos
val mes que ho deixeu cremar.
- PIL. Aixó mateix.
- BLAY. (Ap. á Saldoni) ¡No recelas
que se 'n burla, carrincló!)
- PIL. Te l' agudesa 'l pastó
dels pastós de las novelas.
No 't posi 'l respecte valla
al que 't dicti 'l pensament:
jo aburreixo 'l fingiment.
- SAL. Al grá, grá, y la palla, palla.
Sempre ho dich.
- BLAY. A qui 's desboca;
li convé la palla y grá,
y aquest es l' únic menjá
que á tú de dret te pertoca.
- SAL. ¡Que no 'l sent! Ara 'm diu ruch.
- BLAY. Com que ho ets mes que persona.
- PIL. ¿Has anat á Barcelona
alguna vegada?
- SAL. Puch
dirli que un cop hi anat
per las festas justament
del Culom del moliment
que te 'l dit encarcarat. (Fentho)
- BLAY. Sí, tres días passegant
va estar com gandul de marca.
- PIL. ¿Y qué vares veure?
- SAL. El parca
ab una bestiassa grant
qui hi ha á un cantó de jardí
y te una trompa, unas potas...
y diu 's qu', es l' avi de totas
las demes bestias d' allí.
- BLAY. Aixó 's va creure 'l mussol.
- SAL. ¡Ara 'm fariau cremar!...
- PIL. Deixeulo continuar.
- BLAY. Entonsas... (Volen dir, per mí ja pot parlar)
- SAL. Ell no mes vol
fe 'l contra per da molestias
y treurem de pollaguera.
¡Veu! ¡ja no 'm recorda ahont era!
- BLAY. Ab l' avi de tantas bestias.

PIL.

¡Qué anavas mudat!

SAL.

¡Sí! ¡prou!

Prou semblaba un senyorás,
que á n' el carrer de Signás
vaig comprarme un vestit nou.
Sis duros ne vaig pagar
regatejant molt. (A Blay) Mireu,
fins l' amo va dirme: «Hereu,
ne sabeu molt de comprar.»
Com que á ciutat en veyent
un de fora ja 'l llambregan
per veurer si li carregan
la lliurà, així anem dient,
no 'm va pas trová adormit
perque pogués encerarme,
que 'l vestit que vaig comprarme
li dich qu' es tot un vestit.
Y que m' escau.

BLAY.

Es un fet,
t' escau, casi be t' escapa.

SAL.

Perque l' ermillà no 'm tapa...

BLAY.

Perque tot ell te es estret.

SAL.

Es á la moda.

BLAY.

¿Y qué 't va
passá ab las botinas? conta.

SAL.

Res: tothom te un' hora tonta.

PIL.

Be, digas.

SAL.

¿Si? Donchs veurá.

Trobantme fet un senyó...
pero 'ls peus ab espardenyas,
vareig demaná entre senyas
per comprarme un calssat bo.
Van atrassarme al carrer
que 'n diuhen de las Espasas
y que hi ha á totas las casas
al portal un sabater.

Just hi arribo, y tal com si
entenguessin desseguida
lo que volía, un me crida:

—Hereu, ep, veniu aquí
que 'n tinch nn parell per vos
d' expressas.—¿Si?—Oh, ja ho crech.—
Hi entro, 'm mira, m' asech,
me descalso, 'm posa un trós
de catifa sota 'l peu

com ab las personas finas,
y 'm presenta unas botinas
molt macas y 'm diu:—Probeu.

(Posant en acció tot lo que diu)

Las agafo, m' apuntalo,
m' entran de cop, vuy da un pas
y tantost me 'n vaig de nas
á terra: yo penso, ¡malo!
no es pas tan fácil aixó.

Feyan mal!

¡Ca! dos barquets...

Mes sols podia ab passets
caminar ó ab saltiró.

¡Qué extraño!

(Rient) Ara ve l' estrany.

El sabater que ho repara,
devant de la meva cara
riu que riu el cap-cigrany
Jo, que allàvoras cremat,
no veystent res, m' adelanto
per anà á clavarli un tanto
y cáich á terra estirat.

Crido, ve la sabatera,
mira 'ls peus y 'm diu:—«¡Mussol!
¡no veyeu que du un nyinyol
cada parell al darrera!»

¡Ah! ja entench.

Se va posar
las dos botas.

¡Es sencillo!

Quan me van tallá 'l cordill
ja vaig poguer caminar.

Ja veu si 'n es de talós.

Es ingenuo y divertit.

Aixó sí, quan vaig vestit,
no fan tan goig molts senyós.

Ho crech, y m' agradaria...

¿Vérem mudat?

Es ben cert.

Jo li daré 'l goig complert
quan vulgui.

(¡Li agrado!) Vaig aquí apropiadament Qualsevol dia.

y torno.

SAL. (Ara jo ja no sossego
fins que pugui doná 'l cop.)

(Se 'n va pe 'l fondo

ESCENA III

BLAY y PILAR

- BLAY. ¡Qué li sembla aquest ximplici!
PIL. Que m' agrada, ho dich de cert.
BLAY. Entonsas sí que confessó,
la vritat, que no ho entench.
PIL. Es l' atracció que 'ns traslada
d' un extrém al altre extrém.
Els que á ciutat fem la vida
no veyem com lo sol neix,
no respirem may l' atmósfera
que aquí 's respira ab plaher,
no tenim may l' alegria
que aquí 'l rústich sempre te.
Allí la vida es ficticia,
tot son paraulas de mel:
adulacions y promeses
que no passan de las dents.
Aquí 's parla sense ritme,
pero 's parla ab bona lley,
no s' adula, no s' inventan
frasses de gust extranjer.
Allí la moda esclavisa
á tothom. Aquí al revés,
ab esclops, gipó y faldillas
tenim un trage complert.
Allí, en fi, tot son barnissos,
aquí, tot color de cel.
BLAY. Sí, senyoreta, aquí 'ls gossos
ab llangonissas fermém,
pero menjém cols y trunfas
y vostés menjau *bistecks*.
Vosté es jove, senyoreta,
y jo ja 'm passo de vell:
vuy dirli que la experiencia..
PIL. ¿Teniu molts anys?

- BLAY. Un sach plé:
y no me 'n vuy vendre cap.
- PIL. ¿Per qué?
- BLAY. Perque 'm fan servey
per apendre cosas novas.
- PIL. ¿Quinas?
- BLAY. Las que 'm diu vosté.
Que un trist pastó l' enamora,
y etcétra, etcétra.
- PIL. Es ben cert.
- BLAY. *Y entonsas*, y don Emilio!
- PIL. L' Emilio...
- BLAY. Sí: ¡qué 'm farém!
- PIL. No fa per mí.
- BLAY. ¡Qué 'm diu ara!
¡Un senyoret tan complert,
tan guapo, tan elegant,
cusi seu, rich, ab talent
y protegit pe 'ls seus pares!
- PIL. No es el meu tipo.
- BLAY. ¡Qué no es!...
- PIL. No, per la causa que us deya.
Es de ciutat, es talment
com tots els joves del dia,
cumplimentós, mes no té...
lo que té 'l pastó Saldoni,
la rústica sencillés.
- BLAY. May, hauria senyoreta
cregut, si no ho diu vosté,
que profesés tals ideyas
distintas de lo que 's veu.
- PIL. ¡Qué voleu ferhi! só aixís
sense que hi trobi remey.
- BLAY. ¡Donas! ¡donas! prou que un llibre
que tinch á casa ho diu be:
La muquer es cual la fruta
que hay en el árbol pendent,
no se coneja al mirarla
fins que en la boca la tens.
- PIL. ¡Ja, ja, ja! (Rient)
- BLAY. Sí, vosté rigui.
- Sió. ¡Ja! ¡ja! ¡ja! (Dins rient molt fort)
- PIL. ¡Es burla ó qué!
- BLAY. ¡De qui son aquestas riallas!
De la Sió segurament.

PIL. ¡De la Sió!
 BLAY. Sí: la promesa
 d' en Saldoni.
 PIL. ¡Qué 'm dieu!

ESCENA IV

Los mateixos y SIÓ que ve per la dreta del fondo rient estrepitosament)

Sió. ¡Ja! ¡ja! ¡ja! Hola, vos l' avi.
 BLAY. ¡Ja! ¡ja! ¡ja!
 Vaja, riem.
 entonsas si acás te sembla...
 ¿que no li dius re?
 Sió. ¿Qui es?
 BLAY. Qui ha de ser, la senyoreta.
 Sió. ¡La senyoreta dieu!
 ¡La senyoreta Pilar!
 PIL. Si no hi tens inconvenient.
 BLAY. (Cambien de conversació.)
 Y... digas, ¿se pot saber
 per qué reyas de aquest modo?
 Sió. ¡Ja! ¡ja! ¡ja!
 BLAY. ¡Qué! ¿ja hi torném?
 Sió. Reya d' un senyor que pinta
 un llibre sota 'ls rourets,
 y que 'm penso que 's trastoca.
 BLAY. Tú ets trastocada.
 Sió. Veureu
 que 'm deya unas cosas...
 (¡Malu!)
 BLAY. Me deya Filis.
 Sió. ¡Com! ¡qué!
 Filis y Grogà.
 PIL. Egloga.
 Sió. Sí senyora, això mateix.
 També 'm deya... Madrit·galga
 Madrigal.
 PIL. Noms extranjérs.
 Sió. Jo li deya... Me dich Sió,
 no 'm motegi.
 PIL. ¿Será ell?
 Sió. Ja s' acosta. (Mirant per la dr)

PIL. (També mirant) Sí; l' Emilio.
BLAY. ¿Es l' Emilio?
PIL. Aném, aném.
BLAY. ¡Oh, donas! ¡Cuánta rahó
te aquell llibre! ¡cuánta 'n te!

(Se van per l' esquerra)

ESCENA V

SIÓ; tot seguit EMILIO ab album de dibujos. Per la dreta

SIÓ. ¡Se 'n van! Molt millor, aixís
podré riurer sense treba.
EMI. Oh, pastora la pastora, (Surtint)
la de las sedosas trenas,
la dels llabis coralins,
la enveja de las rosellas.
Mentrestant que bens y cabras
van triscant de serra en serra,
¿vols escoltarme pastora
las queixas que 'l meu pit llença
per planas y per montanyas,
buscant alivio á las penas?
SIÓ. Prou: ja pot anar dient,
perque tinch la feyna feta.

(S' assenta en un roch vora la font, jugant ab l' aygu enclotada. Emilio, seu aprop d' ella.)

EMI. (¡Qué sencilla y candorosa!
Tal com lo cor la preveya.)
¡Oh, Filis engalanada!
SIÓ. ¿Ja 'm moteja? ¿ja comensa?
No 'm dich Filis, que 'm dich SIÓ.
¿No ho recorda?

EMI. Ninfa bella,
no t' ofenguis si 't cambio
nom prosáich pe 'l que mereixes.

SIÓ. Aixís váren batejarme.

EMI. Tú ets crisalida que espera
convertirse en papallona
que batent alas lleugeras
volará de rama en rama
xuclant de las flors el néctar.

SIÓ. ¡Quinas cosas!... ¡qué m' agradan!

- EMI. ¡Si en Saldoni me las deya!...
- EMI. ¿Qui es en Saldoni? (Sense enfadarse)
- SIÓ. Un pastó.
- EMI. ¡Ah, ja! ¡un pastoret que llensa
pe 'ls teus desdenys amorosos,
á tot' hora amargas queixas!
- SIÓ. ¡Qué diu ara!
- EMI. Y qué perduda
la seva calma...
- SIÓ. ¡Qué 's pensa
que 'n gasta poca de calma!
Es molt mes gandul que 'l jeure.
- EMI. No hi deu haber per la plana
ni pe 'l mont soca, ni pedra,
en que 'l teu nom per memoria,
no 's vegi escrit.
- SIÓ. ¡Ell! no ho crega.
- EMI. ¡Vols dir que 'l teu nom no escriu!
- SIÓ. ¡Si no coneix ni una lletra!
- EMI. ¡(Qué franca, dolsa y sencilla!)
¡Com en l' aygua se reflecta
l' ideal que m' enamora
y l' cor de ditxa m' omplena!
- (Mirant l' aygua closa de la font)
- SIÓ. Vagi parlant que m' agrada.
- EMI. ¡Oh, hermosa y tendra poncella!
- SIÓ. ¡Oh, nina dels meus ulls, nina!
Si m' estimas com espera
aqueix cor enamorat,
aqueix cor, que per tú pena,
jo 'l bull de ciutat daré
per la sencilla floresta,
y llensant aquestas robas... (Pel seu trage)
- SIÓ. ¡Malas aguanyadas!...
- EMI. Sense
recansa, y de pells vestits,
sense dol y sense penas,
teixirém una barraca
baix el prat, vora la riera,
ab etzebaras y pámpols
que 'ns dona naturalesa.
- SIÓ. Y allí dintre ¿qué hi fariam?
- EMI. Allí dintre, sense envejas.
lluny de ciutat del bullici
que cos y ánima atropellan,

- mentres els remats pastoran
y las flors gronxantse 's besan,
morirse d' amor per tú
tal com Romeo y Julieta,
igual que Pablo y Virginia...
- Sió. Que vol que li digui, 'm sembla
que m' agradaría mes
viure á ciutat, sense feyna
de guardá 'ls bens y las cabras
que donan tanta molestia.
- EMI. No ho creguis; tot es fictici,
allí tot es vil comedia.
- Sió. Las comedias ja m' agradan
á vila per Santa Tecla
sempre 'n fan, ¡m' agradan mes!
- EMI. De las comedias que 't parlo,
res se semblan ab aquestas.
Las de ciutat son mes finas.
- Sió. Ja ho suposo.
- EMI Son envejas,
falsías y desenganyos,
que l' ánima t' envenenan.
Allí tot es oropel,
allí 's viu massa depressa.
En cambi aquí tot es pur,
tot es sencill, per tot reyna
l' alegría de la vida,
la franca naturalesa.
Aquí, lluny de tota pompa,
si tú volías...
- Sió. Alerta.
- Si 'm promet casarse ab mí
l' escolto; d' altre manera
guardi barraca de pámpols,
raig de lluna, flors y néctar
perqui 'l cregui. ¡Quins alets
els de ciutat solen essa!
Quan son aquí, molts bolados...
Quan se 'n van, adiós promeses...
Si t' *hay visto no m' acuerdo:*
no m' embolico *Gutiérras*.
- EMI. (Ab grant sorpresa)
¡Y ara! ¿qué dius? ¡Es possible
que tú, la hermosa, la ingenua,
la dels llabis coralins,

la de las sedosas trenas,
la pastora que embriaga
ab la puríssima escencia
de romaní y farigola,
la del alé...

Sió. Tot depressa.

¿De romaní? ¡Ca, home, ca!

(Donantli uua alessada)

si per cás d' alls y de sebas.

EMI. ¡M' has mort!

(Emilio queda abatut ab lo cap entre las mans.
Sió s' aixeca.)

Sió. Pero desde avuy,

si vosté fa prometensa
de que anirém á ciutat,
no 'n menjaré mes ¿li sembla?

(Pausa)

¡Ah, ja comprehench! ¿pensa que
per ciutat no tinch fatxenda?

Ja veurá, vosté no 's mogui,
y 'm veurá d' altre manera.

(Vaig á posarme un vestit
ben maco de la mestressa.)

(Se 'n va corrents)

ESCENA VI

EMILIO, sol

EMI. No es aixó, no, lo que jo
esperaba ab alegría
y la meva fantasia
me dictaba, no es aixó.
La pastora seductora
que las historias retratan,
qu' estiman y que arrebatan,
no es pas aquesta pastora.
Aquí á un temps els dos extréms
tinch ab la Pilar y ella:
la pastora, no es aquella
pastora dels altres temps.
En el cristall, pur mirall
d' aquesta font regalada,

jo la veyá reflectada
d' altre modo en el cristall.

(Mirant l' aygua de la font.)

Y encare, si be 's repara,
en l' aygua puch contemplarla...
veyám si sabré copiarla
tal com la veig aquí encara.

(Obra l' album y dibuja mirant lo clot de l' aygua)

ESCENA VII

EMILIO, dibujant. BLAY, que ve per l' esquerra

BLAY. Tinch molts anys: tothom creuria
que 'l tenirne tants m' abona
per coneixer be á una dona...
La entench menos cada dia.
Que la cosa s' embolica
es mes clar que 'l mateix sol:
aquí s' prepara un bunyol
que durá molta musica.

(Veyent l' Emilio)

Y ara aquest... Bernat pescayre,
pintant l' amor á la Sió,
vaya un' altre...

(Girantse) ¡Sou vos!

Jo:

aquí m' estich prenent... l' ayre.

(Acostantsi)

¿Qué dibuja aquí, un retrato?

Una pastora.

¡Ay jo 't toch!

¡Per qué hi posa tan de floch!

Aixís surten al *treyato*.

Es tal com son.

Ja es ben cert

aquell ditxo.

¿Sí? ¿Quín ditxo?

BLAY. Res: cada hu 'l seu capritxo.

El pintart como el querert.

¿Qué dieu?

Tothom ho sab.

Totas las cosas del mon

verdas ó maduras son,
segons un home te 'l cap.
Vosté pinta una pastora
del modo que l' imagina,
mes pintantla no endevina
que l' *ideya* li es traidora.
La cara es la de la Sió,
prou que 's veu que la dibuixa,
pero tants flochs, tanta ruixa
no es mes que imaginació.

Apartantse aixís del cert,
per mes que dibuixi ab art,
vosté confon el *pintart*
ab lo que se 'n diu *querert*.

EMI. (¡Potser si que tinch ficcions,
y en mitj de la fantasia,
un mon de guarda-ropia
omple 'l meu cap d' ilusions!
¡Potser si que lo que busco
lluny de la Pilar hermosa,
ella ho guarda ruborosa
y fugint d' ella, m' ofusco!
¡Será que buscant el goig
no faig mes que delirar!...
Necessito respirar
ayre pur.) (S' n va per la esquerra)

BLAY, ¡Un' altre boig!

ESCENA VIII

BLAY. Després SALDONI pe 'l fondo esquerra ab trage d' americana-
pantalón, hermilla, botas y sombrero; tot molt esquitxat. Tot seguit
SIÓ pe 'l fondo, vestida com una senyora de fora, pero tot mal posat

BLAY. ¡Avuy tothom va esbarat!
¡Tothom está fora quici!
Aquets caps sense judici
faran algún disbarat.
L' amor es ben be un noyet
que fa perdre la xaveta.

SAL. Ja soch aquí, senyoreta.

Sió. Ja soch aquí, senyoret.

BLAY. ¿Qu' es aixó? (Rient)

- SAL. (¡Ja li esguerrada!)
Sió. ¡Es en Saldoni!
SAL. ¡Es la Sió!
BLAY. ¡Y entonsas! ¡qu' es tot aixó!
Sió. ¡Aquí l' avi!
SAL. ¡Pasterada!...
BLAY. ¡Com es que us heu disfressat!
¡Carnestoltas es molt lluny!
Ara tot just som al Juny.
Us habeu adelantat.
SAL. Ay, ay, avi; vos mateix
me deyau...
BLAY. ¿Qué? ¿que aixó fessis?
¿Jo t' he dit que 't disfressesis?
Saldoni, de tú n' hi ha un feix.
SAL. Per da celos á la Sió.
Pero ara 'm trobo ab la feta
de que está la senyoreta
enamorada de jo.
BLAY. Sempre serás un ximplet.
SAL. Creguéu avi qu' es així.
Sió. Lo mateix me passa á mí:
jo 'm caso ab el senyoret.
BLAY. ¡Ximplicis! Aquí als meus peus
ajenolleus com á missa.
Merexeu una pallissa
per tontos: ajenolleus.
(Avergonyits y ab lo cap baix s' ajenollan apropi d'
en Blay que queda al mitj.)
¡Tan tontos sou de cervell
que ningú dels dos repara
que lo que aquí esteu fent ara
tot plegat es un rampell!
¡No veyeu que aixís vestits
de beneyts se us acreedita,
y que 'l cap se precipita
per falta de bons sentits!
¡Penseu que doña Pilar, (A Saldoni)
y don Emilio per tú, (A Sió)
han parlat ab té segú
volguentvos enamorar!
(Avuy estich elocuent.)
¡Infelissons! ¡quina feta!
¡Creurer que la senyoreta!...
(Sembla que 'ls vaig convencent.)

(Sempre ab té solemne sarcàstich)

Tireu avant las miradas,
calculeu ab bona ciencia,
consulteu vostra conciencia
y tindreu probas sobradadas
de vostre empenyo tussut
y dels senyors el capritxo,
con todo lo cual, hay ditxo.

(Sembla que 'ls he convensut.)

(Pausa: tots continuan ab lo cap baix)

Be, ¿qué 'm diéu? ¿qué heu pensat?
Mentres parlabau...

SAL. BLAY. ¡Qué! digas.

SAL. ¡May direu cuántas formigas
han surtit d' aquest forat!

(Senyalant-ne un vora 'ls seu jonolls)

BLAY. ¡Es dir, que tú. gran bergant! (Molt cremat)
¡mentres jo us parlo ab fatigas!...

SAL. Avi, jo... (S' aixecan)

BLAY. A contar formigas
aneusen al botabant.

SIÓ. No us enfadeu per 'xó, l' avi...

SAL. Vos ja sabeu que vosaltres...

BLAY. Sou uns ruchs com no n' hi ha d' altres,
y no ho prengueu per agravi.

SAL. (Per mes que 'm digui ximplet.)

SIÓ. (Per molt que 'm digui ximbleta...)

SAL. (Mirant per l' esquerra y pujant dalt d' una pedra)
¡Ah, ja ve la senyoreta!

SIÓ. Ja s' acosta 'l senyoret.

(Mirant per la dreta y pujant també á un' altre pe-
dra, de modo que 'ls dos quedin casi al mitj de l' es-
cena com estàtuas ab pedestal. Comprendes be l'
efecte y cuidis be la situació cómica.)

BLAY. ¿Venen els dos? Molt milló
que vinguin, si, ja era hora.
No 'm mouré d' aquí á la vora
per contemplar la funció.

(Se retira á las rocas del fondo dominant lo cuadro)

ESCENA IX

Los mateixos y PILAR per la esquerra y EMILIO per la dreta

SAL. Ara li daré contento.

SIÓ.	Ja soch senyora com moltas.
PIL.	¡Ja, ja, ja! ¡Quín carnestoltas! (Surtint)
EMI.	¡Ja, ja, ja! ¡Quín esperpentó! (Iden)
SAL.	¿De qué riuhen?
EMI. Y PIL.	¡Ja, ja, ja!
PIL.	¡Vaya un parell de figures!
EMI.	¡Son dugas caricaturas
de lo mes grotésch que hi ha!
	(Fent respectivas comparacions)
PIL.	(Ara comprehench l' obcecada
que estava ab una ilusió.)
EMI.	(Ara torno á la rahó.)
	Ara veig la meva errada.)
SAL.	¡No se pas lo que 'ls ha dat!
	Botinas... (Fent alarde de lo que portan)
SIÓ.	Blondas...
SAL.	Corbata...
	Barret nou...
SIÓ.	Anell de plata...
SAL.	¡Ves si no es anar mudat!
SIÓ.	¿No li agrado anant aixís? (A Emilio)
SAL.	¿No li faig goig? (A Pilar)
EMI.	(A SIÓ) ¡Com t' enganyas!
	Aquestas robes estranyas
t' arrebatan tot l' encís.
PIL.	¡Quina aberració mes grant,
es volgué á un pastó ficar
dintre un trage de basar
del <i>Sigle</i> ó del <i>Old Englan!</i>
EMI.	Pilar, hi ha coses al mon
que no convé pas que 's toquin:
no pot sé Hèrcules d' <i>esmokin</i>
ni Venus ab polissón.
SAL.	¡Aixó es dir que no li agrado!
SIÓ.	¡Ni jo á vosté!
EMI.	¡Mamarratxo!
SAL.	¡Ves quins sis duros. macatxo! (Pe'l trage)
PIL.	Saldoni, <i>vuelve á tu estado,</i>
com diu l' Enrich de Villena
al criat de la <i>Rodoma</i> .
BLAY.	(Baixant y posantse al mitj)
	Crech que ja hi hagut prou broma,
y tots han pagat la estrena.
EMI.	* ¡Qué voleu dir!
BLAY.	* Que al que 's yeu

* no saben per qué tothom
* á aquesta *font* dona 'l nom
* *dels enamorats.*

EMI. Y PIL. * Digueu.

BLAY. * Habitaba aquesta terra
* el Baró de Sant Climent,
* que tant en pau com en guerra,
* de la plana y de la serra
* era l' espant de la gent.

* Un fill el Baró tenia
* jove y rich com pochs n' hi han,
* mes de tristesa 's moria:
* la causa ningú sabia,
* el mal l' anava minant.

* L' anava minant, des l' hora
* que aquí, quan el sol se pon,
* una dona encisadora
* vegé en l' aygua reflectora
* de la closa de la font.

* De la closa alsant la vista,
* boig d' amor, per tot cercá
* de sa ilusió la conquista:
* mes de la hermosa la vista
* en lloch del mon pot trová.

* No pot trovar cap bellesa
* per mes que á centas las veu
* entre 'l poble y la noblesa,
* com la de mirada encesa
* que forja 'l empenyo seu.

* L' empenyo seu, que atropella
* el sentit d' aquest mirall,

(Senyalant la font)

* buscant llabis de poncella,
* trena d' or que 's descapdella
* per las espatllas avall.

* Si malalt d' aquí marxava
* mes malalt va torná aquí,
* y en l' aygua que l' enganyava

* cent mil cops s' enmirallava
* y ab sa ilusió va morí.

- * Va morir, sense comprender
- * lo que per fi ja tothom,
- * ben á las claras va entendrer:
- * y 'ls enamorats van penderer
- * per la font son propi nom.

- * Propi nom, que dona guia
- * als que van equivocats
- * ab amors de fantasia:
- * y aquí te, si no ho sabia,
- * *La font dels enamorats.*

PIL. Llissó justa y exemplar.
 EMI. Exemple ab que 'm reconcilio.
 PIL. Teva soch per sempre, Emilio.
 EMI. Teu per sempre mes, Pilar.
(S' adelantan y donan las mans)

BLAY. * El pobre fill del Baró,
 * una ilusió 'l va matá,
 * y vostés...
 EMI. * Hem comprés ja
 * ahont se tanca la rahó.

BLAY. ¡Gracias á Deu!

SAL. Sió, ¡qué fem!

Sió. Com vulguis...

SAL. Fora musicas,
 nos ab nos y roba á micas:
 pastors som, pastors serém.

(Baixan de la pedra)

BLAY. Y com que quedan curats
 vostés (á Emilio y Pilar) y ells, de la caboria,
 ritinguin á la memoria
 LA FONT DELS ENAMORATS.

TELÓ

